

Kecskemét-Hetényegyházi Református Egyházközség

Pásztori üzenet [Józsué könyve]

Józsué könyve a Biblia azon ritka iratainak egyike, mely egy ember, egy vezető életén keresztül látja a kiválasztott néppel történt eseményeket. Az első fejezetben kapta megbízatását, az utolsó fejezetekben mondta búcsúbeszédét. A könyv egy életútról szól, mely bár nem tökéletes, mégis teljes.

Aktuális:

- *Gyülekezetünkkel kirándulást tervezünk a Majki-tóhoz április 27-én, szombaton. Várjuk gyülekezetünk tagjainak jelentkezését!*

Az olvasóknak

Józsué könyvén keresztül az Istenben élő ember életútját láthatjuk meg, sikerekkel és kudarcokkal, súlyos döntésekkel és Isten gondoskodó vezetésével.

Ezért most a megszokotthoz képest ne dátum szerint olvassuk a magyarázatokat, hanem szánjunk rá időt, hogy egészében lássuk a Józsuéval történt eseményeket. A teljes könyv, szövegek és magyarázatok együttes olvasása mintegy két órát vesz igénybe.

Kérdezz, hogy érts!

Józsué életútja nem volt hibátlan, de összességében mégis egy gazdagon megáldott élet áll előttünk. A könyv által felvetett kérdések éppen ezért korosztályonként eltérőek:

A fiatalok számára Józsué megbízatásán keresztül teszi fel az Úr az ige kérdését: te kivel indulsz útnak, kire/mire alapozod az életedet?

Az élet derekán másképp olvassa az ember a sikereket és kudarcokat: te mit tekintesz áldásnak az életedben? A kudarcaidat Istenre nézve próbálsz helyreállítani?

Az idős korosztályt Isten szava számadásra hívja: az én megnyugvásom Istenben van? Békére letem már Őbenne?

Április 8.

1. fejezet

1-9. vers (részletek) „Mózesnek, az Úr szolgájának halála után ezt mondta az Úr Józsuénak [...] indulj, kelj át itt a Jordánon, te és ez az egész nép arra a földre, amelyet Izráel fiainak adok. Nektek adok minden helyet, amelyre lábatokkal léptek, ahogyan megígértem Mózesnek. [...] Senki sem állhat ellened egész életedben. Veled leszek, ahogyan Mózesrel is velem voltam. Nem hagyok magadra téged, és nem hagyok el. Légy erős és bátor, mert te teszed ezt a népet annak az országnak az örökösévé, amelyről megesküdtem atyáiknak, hogy nekik adom. Csak légy erős és igen bátor, tartsd meg és teljesítsd mindenben azt a törvényt, amelyet Mózes, az én szolgám parancsolt neked. Ne térj el attól se jobbra, se balra, hogy boldogulj mindenütt, amerre csak jársz. Ne hagyd abba ennek a törvénykönyvnek az olvasását, arról elmélkedj éjjel-nappal, őrizd meg és tartsd meg mindazt, ami ebben meg van írva. Akkor sikerrel jársz utadon, és boldogulsz. Megparancsoltam neked, hogy légy erős és bátor. Ne félj, és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr mindenütt, amerre csak jársz.”

Életünket a múlt határozza meg. Szüleink génállománya, a társadalmi változások, nyelvünk formálódása, az évszázadok különböző emlékei: ünnepek, traumák, álmok, terhek, sikerek és kudarcok. Ilyen hagyatékot kellett Józsuénak is átvennie. Mózes személyisége, a pusztai vándorlás idején történtek a honfoglalásra készülő nép számára inkább jelentettek terhet, mint lendületet. Szükség volt az új generációra, akik megújult lelkesedéssel és hittel vágnak bele az Istentől kapott feladatba. Azonban Mózes hagyatéka volt maga a feladat is a hozzá fűzött ígérettel.

Józsuénak pedig a már kitaposott ösvényen kellett haladnia: „tartsd meg és teljesítsd mindenben azt a törvényt, amelyet Mózes, az én szolgám parancsolt neked. Ne térj el attól se jobbra, se balra”. Ez azonban a számára inkább volt biztatás, mint fenyegetés, elvégre már Mózes idejében is több alkalommal egyértelművé vált, hogy Józsué hűséges Istenéhez, követi parancsait. Az, hogy az Úr megerősítette ezt az ígéretet a számára, csak újabb lendületet adott Józsuénak: így már biztos lehetett abban, hogy a siker kulcsa az áldást hozó Isten és az ő akaratának követése.

10-18. vers „Józsué ezt parancsolta a nép előjáróinak: Menjetek végig a táboron, és parancsoljátok meg a népnek: Készítetek magatoknak útravalót, mert három nap múlva átkeltek itt a Jordánon, hogy bemenjetez arra a földre, és birtokba vegyétek azt, amelyet Isteneitek, az Úr nektek ad birtokul. A rúbenieknek, a gádiaknak és Manassé törzse felének ezt mondta Józsué: Emlékezzetek arra, amit Mózes, az Úr szolgája parancsolt meg nektek: Isteneitek, az Úr nyugalmat ad nektek, és nektek adja ezt a földet. Feleségeitek, gyermekeitek és jószágaitok maradjanak ezen a földön, amelyet nektek adott Mózes a Jordánon túl. Ti pedig mindnyájan, akik vitéz harcosok vagytok, keljetez át harcra készen testvéreitek élén, és segítsétek őket, amíg nyugalmat nem ad az Úr testvéreiteknek éppúgy, mint nektek, és birtokba nem veszik ők is azt a földet, amelyet nektek ad Isteneitek, az Úr. Azután visszatérhettek birtokul kapott földetekre, hogy birtokba vegyétek azt, amit Mózes, az Úr szolgája nektek adott a Jordántól napkeletre. Azok pedig így válaszoltak Józsuénak: Megtesszük mindazt, amit parancsoltál, és elmegyünk bárhová, ahová csak küldesz. Mindenben hallgatunk majd rád, ahogyan Mózesre hallgattunk, csak legyen veled is Istened, az Úr, ahogyan Mózesrel velem volt. Halállal lakoljon mindenki, aki ellene szegül parancsodnak, és nem hallgat szavadra, bármit is parancsolsz neki. Csak légy erős és bátor!”

A bibliai időkben ritkaság volt, ami itt történt. A vezetők is és a nép is az Urat akarták követni. Így a fenyegetés is inkább bátorításként hat Józsué számára, hogy ne féljen parancsokat osztani. A népet ugyanis vezetni kell.

Sokszor úgy tapasztaljuk, hogy még az Istenhez közel állók sem engedelmeskednek kellőképpen Isten szavának. Gyülekezeti tagok, akik felhagynak hitükkel; lekipásztörök, akik hátrahagyják palástjukat; egyházi vezetők, akik feladatuk helyett hatalmuk gyarapítására figyelnek; mind-mind olyan tapasztalatok, melyek azt mondatják velünk, hogy amíg ember él a földön, nem lesz olyan, hogy egy közösségben egységesen az Urat szolgálják. Pedig Józsué könyvében olvasható az ellenpélda: vezető és közösség egy felé halad.

Ez a tény önmagában előrevetítette a sikert is. Azonban nem ok nélküli ez az egység. Évszázadokon át szenvedtek az elődeik Egyiptomban, aztán a kiszabadult nép a pusztában fellázadt Isten és Mózes ellen. Ezért Isten ítélete súlytotta az egész generációt Józsuét és Kálebet kivéve: mindannyian a pusztában haltak meg, és csak az ő fiaik mehettek be az ígéret földjére. Persze az utódok, az új generáció értett az üzenetből, ők már nem követték el szüleik hibáját.

De vajon hány nemzedék kudarcra és küzdelme kell ma ahhoz, hogy legyenek, akik követik az Urat, és nem lázadnak fel, nem követnek idegen isteneket és nem is adják fel a küzdelmet? És vajon a régi ébredések ma hány fiatalat vezetnek el Isten országába?

Április 9.

2. fejezet (részletek)

„Akkor Józsué, Nún fia titokban két kémeket küldött Sittímből, és ezt mondta nekik: Menjetek, vegyétek szemügyre azt a földet és Jerikót! Azok elmentek, betértek egy Ráháb nevű parázna nő házába, hogy ott töltsék az éjszakát. De Jerikó királyát figyelmeztették: Vigyázz! Izráeli férfiak jöttek ide az éjjel, hogy kikémleljék az országot. Jerikó királya ezt üzenté Ráhábnak: Add ki azokat a férfiakat, akik hozzád érkeztek, és betértek a házába, mert azért jöttek, hogy kikémleljék az egész országot. Az asszony azonban fogta és elrejtette a két férfit, majd ezt mondta: Igaz, hogy betértek hozzám azok a férfiak, de nem tudtam, honnan valók. Kapuzárás idején, amikor besötétedett, eltávoztak. Nem tudom, hová mentek azok a férfiak. Fussatok gyorsan utánuk, mert még utolérhetitek őket! Pedig fölvitte őket a háztetőre, és elbújtatta a lenkóró közé, ami ki volt rakva a háztetőn. A városbeli férfiak ekkor üldözésükre indultak a Jordán gázlóihoz vezető úton. A kaput pedig, amint kimentek az üldözők, bezárták.

Mielőtt a kémek lefeküdtek volna, fölment hozzájuk Ráháb a háztetőre, és ezt mondta nekik: Tudom, hogy az Úr nektek fogja adni ezt a földet, hiszen rettegés fogott el bennünket miattatok, és máris reszket tőletek ennek a földnek minden lakója. Mert hallottuk, hogyan szárította ki az Úr előtetteket a Vörös-tenger vizét, amikor kijöttetek Egyiptomból, és hogy mit tettetek a Jordánon túl Szíhónnal és Óggal, az emóriai két királyával, akiket kiirtottatok. Amikor ezt meghallottuk, megdermedt a szívünk, és még a lélegzete is elállt mindenkinek miattatok. Bizony, a ti Istenetek, az Úr az Isten fenn az égben és lenn a földön! Most azért esküdjöttek meg nekem az Úrra, hogy amilyen irgalommal bántam én veletek, ti is olyan irgalommal bántok majd apám háza népével [...]. A férfiak így válaszoltak neki: Életünkkel kezeskedünk értetek, ha ti nem áruljátok el a mi ügyünket. Amikor az Úr nekünk adja ezt a földet, irgalmasan és hűséggel bánunk majd veled. Akkor kötélen leeresztette őket az ablakon át – háza ugyanis a városfalon volt, és így a városfalon lakott –, és azt mondta nekik: Menjetek a hegyekbe, hogy rátok ne találjanak az üldözők! Rejtőzzetek ott három napig, amíg az üldözők vissza nem térnek, azután majd útnak indulhattok. A férfiak ezt mondták neki: Nem fogjuk megszegni azt az esküt, amelyet neked tettünk.

Ezért amikor bejövünk erre a földre, kösd ezt a piros fonálból font zsineget arra az ablakra, amelyen át leeresztettél bennünket. Gyűjtsd magadhoz a házba apádat, anyádat, testvéreidet és apád egész háza népét! Ha azután bárki is kilép házad ajtaján az utcára, az maga tehet arról, ha meghal, mi ártatlanok leszünk. De minket sújtsa a büntetés, ha valaki kezét emel azokra, akik veled lesznek a házban. Ha azonban elárulod a mi ügyünket, akkor nem kötelez bennünket az az eskü, amellyel megeskettél bennünket. Az asszony így felelt: Legyen úgy, ahogy mondtátok! Azután elküldte őket, és azok elmentek. A piros zsineget pedig rákötötte az ablakra. A kémek elmentek, eljutottak a hegyekbe, és ott maradtak három napig, amíg az üldözők vissza nem tértek. Keresték ugyan őket az üldözők mindenfelé, de nem találták. Azután visszaindult a két férfi, lejött a hegyekből, átkelt a Jordánon, és megérkezett Józsuéhoz, Nún fiához. Elbeszéltek neki mindazt, ami velük történt. Ezt mondták Józsuénak: Bizony, kezünkbe adta az Úr azt az egész földet, máris reszket tőlünk annak a földnek minden lakója.”

Isten megígérte, biztosan sikerül. De akkor miért küld Józsué kémeket? Nem bízik vakon az ő Urában? Ráadásul pont Józsué és Káléb voltak azok, akik már korábban kémkedtek a földről, és az akkor nem volt túlzottan eredményes. Persze azért némiképp változott a helyzet azóta. Már a Kánaán földjén élők ismerték Izráelt, hallották a történeteket róla. Józsué ezért titokban, éjszaka küldte ki a kémeit.

Józsué nem követett el hibát. Isten ígérete nem azt jelenti, hogy a haditerveket félre kell söpörni, s hogy bármiféle tájékozódás nélkül nekieshetnek az ellenségnek. Nem, Isten nem így cselekszik és ezt Józsué is pontosan tudta már, mert Mózes életében megfigyelhette; például amikor ő és Káléb tartotta Mózes kezét, míg le nem győzték ellenségeiket. Ha nem emelték volna fel Mózes kezében a botot, Izráel vereséget szenvedett volna. Isten ígéretei nem az emberi eszközöktől mentesen teljeseznek be, sőt épp azokon keresztül válnak valóra az ő szavai.

Ennek ékes példája Ráháb, aki fogadta a kémeket, és segítette őket kimenekülni. Talán a legváratlanabb helyről kaptak segítséget, egy utcalánytól, akiről utóbb kiderült, hogy Isten eszköze volt, hogy sikerre vezesse népét. És Ráháb neve így bekerülhetett még a Zsidókhöz írt levél hithősei közé is.

Április 10.

3. fejezet

1-17. vers (részletek) „... végimentek az előjárók a táboron, és megparancsolták a népnek: Ha látjátok, hogy a lévita papok fölemelik Isteneteknek, az Úrnak szövetségládáját, akkor kerekedjete föl ti is, és menjetek utána! De maradjon mintegy kétezer könyök távolság köztetek és közte; ne menjetek túl közel hozzá! [...]

Józsué ezt mondta a népnek: Szenteljétek meg magatokat, mert holnap csodákat tesz köztetek az Úr. A papoknak pedig ezt mondta Józsué: Emeljétek föl a szövetség ládáját, és vonuljatok a nép előtt! Fölemelték tehát a szövetség ládáját, és mentek a nép előtt.

Az Úr pedig ezt mondta Józsuénak: A mai naptól kezdve nagyra teszek téged egész Izráel szemében, hadd tudják meg, hogy veled leszek, ahogyan Mózesrel is velem voltam. [...]

Akkor fölkerekedett sátraiból a nép, hogy átkeljen a Jordánon. A papok vitték a szövetség ládáját a nép előtt. A Jordán medre pedig aratás idején mindvégig egészen tele volt. Amint a ládát vivők megérkeztek a Jordánhoz, és a ládát vivő papok lába a folyó szélén beleért a vízbe, egyszerre csak megállt a fölülről lefelé folyó víz, feltornyosult egy nagy szakaszon, akár egy gát, Ádámnál, annál a városnál, amely Cárétán mellett volt, az Arábá-tenger, azaz a Sós-tenger felé

folyó víz pedig teljesen különvált. Így kelt át a nép Jerikóval szemben. Az Úr szövetségládáját vivő papok ott álltak szilárdan a Jordán száraz medrében. Egész Izráel átkelt, és mindaddig száraz volt a folyómeder, amíg az egész nép mindenestül át nem kelt a Jordánon.”

Józsueának már volt ígérete a sikerre és támpontjai a törvényből, voltak értesülései az elfoglalásra váró városokról. Hallgatott rá a vezetőség, tisztelte a népet, mint Mózes jobb kezét. De igazi vezérré a Jordánon való átkelés tette őt a nép szemében. Ugyanolyan csodát tett, mint Mózes a Vörös-tengernél. Isten sem változott meg, ugyanúgy kíséri őket tovább útjukon.

Ám ahhoz, hogy ez bekövetkezzen, volt egy feltétel, aminek teljesülnie kellett. A népnek meg kellett szentelnie önmagát. Nem mintha Isten ereje ezen múlt volna. A csoda így vagy úgy, de mindenképpen megtörtént volna. Csakhogy Józsue és a mellette lévők egyedül nem foglalhatták volna el az országot. Ahhoz, hogy a nép áldásban részesüljön, szükség van magára a népre is. Nem elég, ha a vezetők Istennek kötelezték el magukat. A népnek is szentnek kell lennie, Istenhez kell tartoznia, és nem csak szavakkal, hanem mindenestül.

Nép és előjárók. Csakhogy vannak, akik a két szint között helyezkednek el: a papok, a családfők, csapatvezérek. A szövetség ládáját ők hordozták. A papok a két kezükkel. A többiek a szavaikkal, életvitelükkel. Ha egy népet vezetni kell, a kulcsszereplők azok, akik a nép fölött, de a vezérek alatt helyezkednek el. Ők munkálkodnak a legtöbbszörrel, nekik van közvetlen kapcsolatuk az emberekkel. Ha ők mozdulnak, az egész nép mozdul. Ha ők megtorpannak, hiába a parancs, hiába az ígéret. Az ő szívüket nyerte meg leginkább Józsue nagy csodája, a Jordánon való átkelés.

Isten ígéreteinek beteljeséde nem nélkülözte a nép bizalmát Józsueban. Sőt, pont ezzel teljesítette be az Úr az ő szavát, hogy a nép szívét Józsuehoz „igazította”. A közösségek életében Isten sosem „a felhők felett” cselekszik. Egész közösségeket képes átformálni azáltal, hogy karizmatikus vezetőket küld hozzájuk. Vezetőket emel fel úgy, hogy engedelmes népet küld hozzájuk.

Április 11.

4. fejezet (részletek)

„... azt mondta nekik [törzsenként egy-egy férfinak] Józsue: Menjetek be a Jordán közepébe, Isteneteknek, az Úrnak ládája elé, és vegyen föl mindegyikőtök egy-egy követ a vállára, Izráel törzseinek a száma szerint. Legyen ez emlékeztető jelül közöttetek! És ha majd megkérdezik fiaitok, hogy miféle kövek ezek, akkor ezt mondjátok nekik: Kettévált a Jordán vize az Úr szövetségládája előtt, amikor átkelt a Jordánon; kettévált a Jordán vize, és erre emlékeztetik ezek a kövek Izráel fiait mindörökké. [...] A ládát vivő papok a Jordán közepén álltak, amíg végbe nem ment mindaz, amit Józsue az Úr parancsára megmondott a népnek. [...] Az Úr naggyá tette azon a napon Józsue-t egész Izráel szemében: éppúgy tisztelték egész életében, mint ahogyan Mózeszt tisztelték. [...] Így cselekedett Istenetek, az Úr a Vörös-tengerrel is: kiszárította előttünk, amíg átkeltünk rajta, hogy megtudja a föld minden népe, milyen erős az Úr keze, és hogy féljétek Isteneteket, az Urat mindenkor.”

Amíg a Jordán vize tornyosult, addig volt lehetőség emléket állítani. Még évtizedekkel később is látható a nagy sziklákon a víz nyoma, a rátapadt hínár. Józsue ezért tizenként embert küldött vissza, míg még állt a víz, hogy hozzanak bizonyítékot az utókor számára. Mintha csak egy fénykép lett volna, odaállították átkelésük helyére az igazoló köveket: itt keltünk át szárazon a Jordán medrében. „Legyen ez emlékeztető jelül közöttetek!”

Amikor a néppel, vagy akár egy-egy emberrel jelentős esemény történik, az ember törekszik emléket állítani. Ennek a szerepe persze kettős: visszaemlékezni és figyelmeztetni. Az emlékképek mint stációk, mutatják a történések menetét, ahogy a családi fotóalbumban évről-évre változó arcok és növekvő gyermekek vannak, úgy követhető nyomon Izráel életének alakulása is az emlékoszlopokon és helyeken. De mindez figyelmeztetés is a következő generációk számára, hogy ugyanazt az Istent kövessék, aki ilyen csodákkal igazolta számukra jelenlétét és szeretetét.

Április 12.

5. fejezet (részletek)

„Amikor meghallotta az emóriak összes királya túl a Jordánon, nyugat felé és a kánaániak valamennyi királya a tenger mellett, hogy kiszárította az Úr a Jordán vizét Izráel fiai előtt, amíg átkeltek rajta, megdermedt a szívük, és még a lélegzetük is elállt Izráel fiai miatt. Abban az időben mondta az Úr Józsuénak: Készíts kőkéseket, és metéld körül újból Izráel fiait! Józsué tehát kőkéseket csinált magának, és az Arálót-halmon körülmetélte Izráel fiait. [...] Ezek ugyanis körülmetéletlenek voltak, mert útközben nem metélték körül őket. [...] Az Úr pedig ezt mondta Józsuénak: Ma hárítottam el rólatok az egyiptomi gyalázatot. Ezért hívják azt a helyet Gilgálnak mind a mai napig. Amikor Gilgálban táboroztak Izráel fiai, megtartották a páskát a hónap tizennegyedik napján este Jerikó síkságán. A páska második napján kovásztalan kenyeret ettek a föld terméséből és pörkölt gabonát ugyanazon a napon. A manna pedig megszűnt a következő naptól fogva, hogy ettek a föld terméséből. [...] Amikor Józsué Jerikónál volt, föltekintett, és látta, hogy egy férfi áll előtte, kivont karddal a kezében. Odament hozzá Józsué, és megkérdezte tőle: Közénk tartozol, vagy ellenségeinkhez? Az pedig így felelt: Nem, én az Úr seregének a vezére vagyok; éppen most érkeztem. Ekkor Józsué arccal a földre borult előtte, meghajolt, és ezt kérdezte tőle: Mit akar mondani szolgájának az én Uram? Az Úr seregének a vezére így felelt Józsuénak: Oldd le sarudat a lábadról, mert szent az a hely, ahol állsz. Józsué így is tett.”

Látszólag egymástól különböző események: a környező királyok félelme, a nép (hiánypótló) körülmetélése, páskaünnep, megszűnik a manna, Jerikónál egy angyal jelenése. De ezek az események egyet jelentenek: Isten növekvő hatalmát a népen. Ahogy telt az idő, és követték együtt az Isten törvényeit, mint körülmetéledés és ünnepek, úgy lett rájuk mindez egyre lenyűgözőbb hatással. Mire a hadak Jerikóhoz érkeztek, már az Úr maga harcolt értük, a mennyei seregek vezetőjével.

Mindez azonban csak az engedelmesség árán következhetett be. Amikor Józsué könyvét leírták, az olvasók megtapasztalták az ellenkezőjét is Isten ígéréteinek, az átkot. Megértették, milyen az, amikor Isten már nincs velük. De ahogy Mózes levette saruját az égő csipkebokornál, úgy vette le újfent Józsué a sajátját az Isten angyala előtt. Az új kezdet mindig itt kezdődik.

Április 13.

6. fejezet

1-21. vers (részletek) „Jerikó olyan alaposan be volt zárva Izráel fiai miatt, hogy se ki, se be nem mehetett senki. Ekkor azt mondta az Úr Józsuénak: Lásd, a kezedbe adom Jerikót és királyát vitéz harcosaival együtt. Járjátok hát körül a várost, valamennyi harcos kerülje meg egyszer: így tégy hat napon át! Hét pap vigyen hét kosszarvból készült kürtöt a láda előtt! A hetedik napon hétszer kerüljétek meg a várost, a papok pedig fújják meg a kürtöket! És ha majd hosszan fújják a kosszarvakat, ti pedig meghalljátok a kürt szavát, törjön ki hatalmas csatakiáltásban az egész nép! Akkor le fog omlani a város kőfala, és a nép bevonulhat, mindenki egyenest előre.[...]”

Amikor hetedszer fújták meg a papok a kürtöket, ezt mondta Józsue a népnek: Kiáltsatok, mert nektek adja az Úr a várost! Átok terhe alatt ki kell irtani a várost, az Úré az mindenestül! Csak a parázna Ráháb maradjon életben mindazokkal együtt, akik a házában vannak, mert elrejtette a követeket, akiket kiküldtünk. [...] Ekkor kiáltani kezdett a nép, és megfújták a kürtöket. És amikor meghallotta a nép a kürtzengést, hatalmas harci kiáltásban tört ki, és a kőfal leomlott. A nép pedig bevonult a városba, mindenki egyenest előre, és elfoglalták a várost. ...”

A futballban van egy jelenség, melyet Dávid-Góliát effektusnak is neveznek, hogy a kiscsapat a kihívásra úgy felkészül, megerősítik a védelmüket, hogy a nagy csapat nem tud mit kezdeni ellenük, hiába ostromolja kapujukat.

Ahogy Jerikóhoz közeledett Józsue, egyre több hírt kapott az idegen város a betolakodókról. Mikor a zsidók a falakhoz értek, Jerikó addigra úgy felkészült az ostromra, hogy szinte lehetetlen volt, hogy bárki bevegye a várost. A meglepetés ereje odalett, a falakat megerősítették.

Isten azonban az övéinek sikert ad. Vagy így, vagy úgy. Egyszer csellel, egyszer harci fölényvel, egyszer jégesővel, mint a későbbiekben olvasható. De Jerikó városa nem hadi csellel esett el, hanem Isten közbelépésével.

Jellemző Isten csodáira, hogy az utókor próbál magyarázatot találni rá, mert a természet általunk ismert törvényei nem így működnek. Jerikó elestét is hasonlóképpen próbálták rekonstruálni, ahogy a hidakat a folytonos rezgés (hanghatás) idővel ledönti. Ahogy a nép hét napon át járta körbe a várost, majd végül harci kiáltásban tört ki, sokan ezzel magyarázzák a falak leomlását, mintha egy híd lett volna, ami az ismétlődő rezonanciák hatására összerogyott.

Bárhogy is történt, Józsue-nak bizonyára nem voltak még elegendő statikai ismeretei ahhoz, hogy egy ilyen támadást véghezvigyen. Különbözően is, Isten jobban ismeri a természet törvényeit, mint mi bármikor is fogjuk. Jerikó bevétele tehát kevésbé egy zseniális katonai megoldást rejt, sokkal inkább Isten különféleképpen végbemenő csodáját. Így akár elfogadjuk ezt az újkori feltételezést, akár nem, a csoda akkor is csoda marad. Józsue hitt Istennek, a nép követte Józsue parancsait, Jerikó többszörösen megerősített falai így végül leomlottak.

22-27. vers (részletek) „A két férfinak pedig, akik kikémlelték azt a földet, ezt mondta Józsue: Menjetek be annak a parázna nőnek a házába, és hozzátok ki onnan őt és minden hozzátartozóját, ahogyan megesküdtetek neki! Bementek tehát az ifjú kémek, és kihozták Ráhábot, apját, anyját, testvéreit és minden hozzátartozóját. Kihozták egész nemzetségét, és elhelyezték őket Izráel táborán kívül. A várost pedig mindenestül fölperzselték.”

Apró kiegészítése a történeteknek, ahogy Józsue komolyan vette a kémek ígéretét. Ráháb nélkül ugyanis a városból lehetetlen lett volna kijutniuk. Az értesüléseik sosem jutottak volna el Józsue-hoz. Így Ráháb szerepe a támadás sikerében tagadhatatlan. Annak ellenére, hogy ő egy az utcalány volt, Izráel tábora mellett helyet kaphatott családjával együtt.

A mai olvasó számára érthetetlen az az Istentől kapott parancs, hogy a városnak mindenestül pusztulnia kell. Ráadásul az egész hadjárat esetében hasonlóan olvasunk, minden bevett városnál. Miért nem elégedtek meg a sikerrel, miért nem ejtették túsul az ellenséget, miért kellett mindenkinek meghalnia? Mindez a szentség fogalmához vezethető vissza. Isten szemében a kánaáni népek tisztátalanoknak, szentség nélkülinek számítottak. Ezért ahhoz, hogy a kiválasztott nép „szentsége” (azaz Isten számára elválasztott jellege) megmaradjon, az idegen népeknek el kellett pusztulniuk.

A szöveg határozottsága az utókornak szól, akik nem hogy ki nem írtották a pogány népeket, még bálványaikat is magukévá tették. Ez Izráel Istene szemében a legsúlyosabb bűn, mert ő „féltőn szerető Isten”. A nép hajlama a hűtlenségre azonban már ekkor is meglátszódot.

Április 14. 7. fejezet (részletek)

„De Izráel fiai hűtlenül bántak a kiirtásra rendelt dolgokkal, mert a Júda törzséből való Ákán, Karmí fia, Zabdí unokája, Zerah dédunokája elvett a kiirtandó dolgokból. Ezért föllángolt az Úr haragja Izráel fiai ellen. [...]

Fölvonultak [...] de megfutamodtak az ajbeliek elől. Megöltek közülük az ajbeliek mintegy harminchat embert, üldözték őket a kaputól egészen Sebárimig, és megverték őket a lejtőn. Ekkor valósággal megdermedt a nép szíve, és elvesztette minden bátorságát. Józsué pedig megszagatta ruháját, arccal a földre borult az Úr ládája előtt, és úgy maradt estig Izráel véneivel együtt. A fejükre port hintettek.”

[...]

Az Úr azt felelte Józsuénak: Kelj föl! Miért fekszel ott, arccal a földre borulva? Vétkezett Izráel, megszegték szövetségemet, amelyre köteleztem őket, mert elvettek a kiirtásra szánt dolgokból, ellopták, és titokban a holmijuk közé tették. Azért nem tudtak megállni Izráel fiai ellenségeikkel szemben, és azért futamodtak meg ellenségeik elől, mert utolérte őket az átok. Nem leszek többé veletek, ha nem pusztítjátok ki magatok közül a kiirtanivalót! Kelj föl, szenteld meg a népet, és ezt mondd: Szenteljétek meg magatokat holnapra! Mert így szól az Úr, Izráel Istene: Kiirtanivaló van közötted, Izráel! Nem tudok megállni ellenségeitek előtt, amíg el nem távolítjátok magatok közül a kiirtanivalót. [...]

Ekkor azt mondta Ákánnak Józsué: Fiam, adj dicsőséget az Úrnak, Izráel Istenének! Tégy bűnvallást előtte, és mondd el nekem, hogy mit tettél, ne titkolj el semmit előlem! Ákán így válaszolt Józsuénak: Valóban én voltam az, aki vétkezett az Úr, Izráel Istene ellen, mert a következőt tettem: megláttam a zsákmány között egy szép sineári köntöst, kétszáz sekel ezüstöt és egy ötven sekel súlyú aranyrudat. Megkívántam és elvettem őket. Ott vannak a sátramban elásva a földbe, az ezüst is alattuk van. Ekkor Józsué követeket küldött, akik elfutottak a sátorba. És csakugyan el volt ásva mindez a sátrában, és az ezüst is alatta volt. Előhozták a sátorból, odavitték Józsuéhoz és Izráel fiaihoz, és odatették az Úr színe elé.

Józsué pedig fogta Ákánt, Zerah fiát, az ezüstöt, a köntöst, az aranyrudat, fiait és leányait, marháit, szamarait és juhait, sátrát és mindenét. Vele volt egész Izráel, és elvitték őket az Ákór-völgybe. Ott ezt mondta Józsué: Szerencsétlenséget hoztál ránk! Fordítsa az Úr ezt a szerencsétlenséget most rád! És megkövezte őket egész Izráel, majd elégették őket. Így kövezték meg őket. Azután nagy kőhalmot raktak föléje, amely a mai napig megvan. Ekkor megszűnt az Úr izzó haragja. Ezért nevezik azt a helyet Ákór-völgynek mind a mai napig.”

Valami történt. Isten ígérete nem vált valóra. Mi volt erre Józsué válasza? Kérdezzük meg az Urat! „... arccal a földre borult az Úr ládája előtt...” És Isten válasza érkezett is a kétségbeesett segélykiáltásra. Józsué reakciója okán található a nép megoldásra: Kérdezzük meg az Urat!

Ákán bűne a szentíró leírásában kollektívumként jelenik meg. „Izráel fiai hűtlenül bántak a kiirtásra rendelt dolgokkal” Utalhat ez egyfelől a közös felelősségre, melyet akár egyetlen ember vétke is

megronthatott; de utalhat ez arra is, hogy nem Ákán volt az egyetlen, aki szívesen hozott volna kincseket (bálványokat) az idegen népektől. De ő volt az egyetlen, aki ezt meg is tette.

Ákán története szimbolikus jelentőségű. Amire Isten nemet mond, arra a népnek is nemet kell tudni mondania. Ha azonban valaki a parancs ellére mégis vétkezik, annak az egész közösségre nézve súlya van. Előbb csak néhány ember és egy kisebb sereg bukott el, veszélyeztetve a közösség jövőjét. Később azonban, mikor a kiválasztott nép többsége elpártolt szabadító Istenétől, már az egész nép fogságba került. Minél jelentősebb a vétkek, minél kiterjedtebb a hatása, annál súlyosabb helyzetet idéz elő. A kiválasztott nép ezt saját bőrén is megtapasztalhatta.

Ákán története intő jel Isten mindenkori követői számára. Ahol közösségben élnek egymással Isten emberei, ott az egyén bűne kiterjedhet a többi követőre is. Az Úr azonban ígér szabadulást is ebből a lehetetlen helyzetből Józsuénak: „szenteld meg a népet!” Távolíts el mindent, amit Isten kiirtanivalónak nevezett. Keresd meg azt, aki miatt mindez történt. És ha megtaláltad, irtsd ki az egész családját.

Józsué számára nem volt más választás, Ákánnak és minden hozzátartozójának meg kellett halnia. Ilyen rettentő volt rajtuk Isten haragja. Az újszövetségi nép számára viszont már nyitva a kegyelem útja. Ákán még hiába mentegetőzött, hiába ismerte be tettét, bűnhődnie kellett. Mindez a számunkra elképzelhetetlen. Az Újszövetség népe helyett ugyanis már Krisztus szenvedett; aki ettől a haragtól mentette meg egyházát. Ákán bűnhődése segít elképzelnünk azt a súlyt, amit a bűn jelent, és amit helyettünk vállalt Krisztus.

Április 15.

8. fejezet

1-29. vers (részletek) „Azután ezt mondta az Úr Józsuénak: Ne félj, és ne rettegj! Vedd magad mellé az egész hadinépet, azután indulj és vonulj Aj városa ellen! Meglásd, kezedbe adom Aj királyát, népét, városát és földjét.”

[...]

„Ha majd kijönnek ellenünk, mint először, elfutunk előlük. Ők utánunk fognak jönni annyira, hogy elszakítjuk őket a várostól, mert azt gondolják, hogy futunk előlük, mint először. Mi tehát futunk előlük. Ti akkor indítsatok támadást a leshelyről, és vegyétek birtokba a várost, mert Istenetek, az Úr kezetekbe adja azt. És ha bevettétek a várost, gyújtsátok föl! Az Úr szava szerint cselekedjete! [...]

Amikor látta ezt Aj királya, a város férfiai korán reggel nagy hirtelen kivonultak, hogy megütközzenek Izráellel. A király és egész népe arra a helyre ment, ahová várták: az Arábavölgy szélére; nem tudta ugyanis, hogy lest vetettek neki a várostól nyugatra. Józsué és egész Izráel pedig, mintha vereséget szenvedtek volna tőlük, futásnak eredtek a pusztá felé. Ekkor hadba szólították az egész népet, amely még a városban volt, hogy üldözőbe vegyék őket. És miközben Józsuét üldözték, elszakadtak a várostól. Nem maradt senki Ajban és Bételben, aki ne eredt volna Izráel nyomába. A várost tárva-nyitva hagyták, és úgy üldözték Izráelt. Akkor ezt mondta az Úr Józsuénak: Nyújtsd ki a kezeden levő dárdát Aj felé, mert a kezeden adtam azt. Józsué kinyújtotta a kezében levő dárdát a város felé. Erre a lesben állók gyorsan előjöttek az állásaikból, és rohamra indultak, amint Józsué kinyújtotta a kezét. Behatoltak a városba, és elfoglalták, majd nyomban felgyújtották a várost.

Amikor az ajbeliek hátrafordultak, látták, hogy a város füstje az ég felé száll, és nincs módjuk se erre, se arra menekülni, mert a pusztá felé menekülő nép is visszafordult üldözői ellen. Amikor ugyanis látta Józsue és egész Izráel, hogy a lesben állók elfoglalták a várost, és a város füstje száll fölfelé, visszafordultak, és vágni kezdték az ajbelieket. A városban levők is kijöttek ellenük, így ők az izráeliek közé kerültek. Ezek innen, azok onnan vágják őket, úgyhogy senki sem maradt, aki elfuthatott vagy elmenekülhetett volna. Aj királyát azonban élve fogták el, és Józsue elé vitték. ...”

Amikor az első fejezetben szólt Isten biztató szava Józsuehoz: „Ne félj és ne rettegj!”, még a népről, az ellenségről volt szó, általánosságban. Most, hogy Ajnál vereséget szenvedtek el, a biztatás már egészen másképp hangzik: „Ne félj és ne rettegj!”

Egészen más ismerni egy utat, és egészen más járni rajta. Amikor a Jordánon túl morfondírozott magában, Józsue biztosan eljátszott a gondolattal, hogy egy-két vereség lesz ugyan, de a hadjárat végül biztosan sikerrel jár majd. De immár testközelből látta a vereségnek nem csak a veszteség oldalát, hanem annak másod- és harmadlagos hatásait. A nép harci lelkesedését egyetlen egy megfutamodás letörte. Az ellenség viszont felszívta magát. Ők a „nagy csatában”, Izráellel, Jerikó legyőzőivel szemben diadalmaskodtak. Igen, ők, a kis város.

Adott volt tehát egy megtorpant tömeg, és egy elszánt ellenfél. Józsue pedig hirtelen egészen más helyzetben találta magát. Ekkor szólt az Úr igéje: „Meglásd, kezedbe adom Aj királyát, népét, városát és földjét.” Különös, hogy haditervről nincs szó. Azt Józsue gondolataiba ültette a Seregek Ura: a fellelkesült kisváros harcosait csald ki, hogy a város védtelen maradjon, így törj rá! A haditerv készen áll tehát, Józsue-nak már csak a bátorítás kellett: tedd meg, amit kigondoltál! Az ígéret végül beteljesült. Isten ilyen tanácsadó, az övéit sokféleképpen vezérli: igével, gondolatokkal, sőt ha kell, szívbe írt haditervvvel.

30-35. vers (részletek) „Ekkor oltárt épített Józsue az Úrnak, Izráel Istenének az Ébál-hegyen, ahogyan megparancsolta Mózes, az Úr szolgája Izráel fiainak, és ahogyan meg is van írva Mózes törvénykönyvében. Oltárt épített faragatlan kövekből, amelyekhez nem értek vassal. Égőáldozatokat mutattak be azon az Úrnak, és békeáldozatokat vágtak. És felírta ott a kövekre Mózes törvényének a mását; Izráel fiai előtt írta fel.”

Emlékezés kövei. Előbb a Jordánon való átkelés, most Aj legyőzése nyomán. Józsue újból és újból gondoskodik az utókorról, hogy el ne felejtsék, mit tett velük az Úr. Mindez nem a személyi kultuszról szól, hanem „ahogyan meg is van írva Mózes törvénykönyvében”, az Úrnak és nagy tetteinek állított emléket.

Az emlékezet számára pedig feljegyezte Mózes törvényének másolatát, mintegy megerősítve elődjének életművét és azokat az ígéket, melyeket Mózesen keresztül Izráel kapott. Józsue saját maga is bizonyosságot nyert arról, hogy az Úr áldásaira lehet építeni, ezért ő már nem pusztán Mózes embere, hanem immár Isten embere, mert ő vezette sikerre.

De miért pont a törvényt írta fel? Mózes annyi ígéretet kapott. Mégis újból és újból a törvényt látjuk Józsue szavaiban és tetteiben. Ebben az esetben a törvény a történésekre utal: Ákán bűne vereséget idézett elő, a megtisztulás és megszentelődés viszont győzelmet. A törvényt követve lehet áldás az ember és egyúttal a nép életén.

Ezek a szabályok és útmutatások ugyanis már tartalmazzák az intést és a megoldást is egyszerre, mint „szenteld meg!”, „ne tedd ezt vagy azt!” Az áldás ebben az értelemben az átok nélküli útként is értelmezhető, hogy az ember nem követ el bűnt, nem szegül szembe Isten akaratával.

Április 16.

9. fejezet (részletek)

„Amikor meghallották ezt mindazok a királyok, akik a Jordánon túl a hegyvidéken, a Sefélá-alföldön és a Nagy-tenger egész partja mentén a Libánon felé laktak: a heftiták, az emóriak, a kánaániak, a perizziek, a hivviek és a jebúsziai, szövetkeztek egymással, hogy együttesen harcoljanak Józsué és Izráel ellen. Gibeón lakói azonban hallva, hogy mit tett Józsué Jerikóval és Aj városával, a maguk részéről cselhez folyamodtak. Elindultak, és így szerelték föl magukat: elnyűtt zsákokat szereztek szamaraikra meg elnyűtt, megrepedezett és összekötözött borostömlőket, a lábukra elnyűtt és foltozott sarukat, magukra pedig elnyűtt ruhát. Útravaló kenyerük is mind száraz és csupa morzsa volt. Így mentek Józsuéhoz a táborba, Gilgálba, és ezt mondták neki meg az izráelieknek: Messze földről jöttünk. Kösetek most szövetséget velünk! Az izráeliek azonban ezt mondták a hivvieknek: Hátha köztünk laktok, hogyan köthetnének akkor veletek szövetséget? Azok ezt mondták Józsuénak: Szolgáid vagyunk. Józsué azonban megkérdezte: Kik vagytok, és honnan jöttetek? Azok ezt felelték neki: Egy nagyon távoli országból jöttünk a te szolgáid Istenednek, az Úrnak nevéért, mert hallottuk hírét és mindazt, amit Egyiptomban véghezvitt, meg mindazt, amit az emóriak két királyával tett a Jordánon túl: Szihóonnal, Hesbón királyával és az astáróti Óggal, Básán királyával. Ezért véneink és országunk lakói ezt mondták nekünk: Vegyetek magatokhoz útravalót, menjetek eléjük, és mondjátok nekik: Szolgáitok vagyunk, kösetek hát szövetséget velünk! Itt a kenyerünk: még meleg volt, amikor otthon becsomagoltuk az útra, és elindultunk hozzátok, mostanra pedig száraz és csupa morzsa lett. Ezek a borostömlők is újak voltak, amikor megtöltöttük, most pedig repedezettek. A ruhánk és a sarunk is elnyűtt a nagyon hosszú úton. Ők kezükbe is vették ezeknek az útravalóját, de az Úr akaratát nem kérdezték meg. Józsué ráállt a békére, és szövetséget kötött velük azzal az ígérettel, hogy életben hagyja őket. A közösség fejedelmei pedig megesküdték erre.

[...]

Józsué pedig hívatta őket, és így beszélt hozzájuk: Miért szedtetek rá bennünket? Azt mondtátok: Nagyon messziről érkeztünk. Pedig közöttünk laktok. Legyetek azért átkozottak! Ne fogyjanak ki közületek a szolgák, Istenem házának favágói és vízfordói! Azok ezt felelték Józsuénak: Mivel tudomásukra jutott a te szolgáidnak, hogy Istenetek, az Úr megparancsolta Mózesnek, az ő szolgájának, hogy adja nektek az egész országot, és pusztítsa ki előletek az ország minden lakóját, nagyon féltettük tőletek az életünket, ezért tettük ezt. Most már a kezekben vagyunk, bánj velünk úgy, ahogyan jónak és helyesnek látod! Józsué pedig ezt tette velük: Megmentette őket Izráel fiainak a kezéből, és így nem gyilkolták le őket, de elrendelte Józsué azon a napon, hogy a közösségnek, valamint az Úr oltárának a favágói és vízfordói legyenek azon a helyen, amelyet majd kiválaszt az Úr. Így van ez ma is.”

A történet kétirányú. Egyfelől azt meséli el, hogyan szövetkeztek Izráel fiai egy kánaáni néppel Isten parancsát megszegve; másfelől viszont bizonyítéka a kánaáni népeket megbénító félelemnek, hogy egy nagy nemzettség vezetői még cselrel is próbálkoztak, csak hogy ne kelljen megütközniük a rettegett ellenféllel. Ám bármelyik oldalról is figyeljük az eseményeket, a történet lényege az áldás, amiben Izráelt az Úr részesítette. Gibeón népéből favágók és vízfordók lettek. Mindezt méginkább megerősíti a szerző megjegyzése: „Így van ez ma is.”

A történet háttérében az a kérdés állhat, hogy a királyság korában nem volt a gibeóniakhoz hasonló nép, amelyikkel így együtt élt volna Izráel népe. Különösen Dávid és Salamon korában nem volt jellemző, hogy idegen népekkel szövetkezzenek. Ekkor még ugyanis Izráel egységes állama uralta a térséget. A szerző mintegy kortársai számára „okolja meg” a gibeóniak jelenlétét.

Miért különleges mindez? Ritkán találunk az Ószövetségben ehhez hasonló utalást, hogy a szerző a történelem lapjaira látható és a történettől elkülönülő saját „megjegyzést” fűzne. Ám a Mózes ötödik könyve-Józsue-Bírák-Sámuel-Királyok gyűjteményben sokszor előfordul. Bárki is jegyezte fel ezeket a történeteket, akár egy szerzőcsoport áll ezek mögött az írások mögött, a történelmet nem úgy látta, mint a múlt egy részletét, hanem mint folyamatot. Izráel népének kialakulásától időrendi leírásban közli az eseményeket, mely a jelenhez vezetett. Ez a látásmód messzemenően kuriózumnak számít az ókori irodalomban. Lényegében a világtörténelem egyik legősibb történelem-könyve ez a gyűjtemény, melyet a szakirodalom Deuteronomista történeti műnek nevez. És ennek a nagyszabású, korát megelőző munkának kiemelt szereplője Józsue, aki az alapító Mózes után megszilárdította Izráel királyságát, és Kánaán földjének birtokosává segítette a kiválasztott népet.

Április 17.

10. fejezet

„Adónícedek, Jeruzsálem királya meghallotta, hogy [...] Gibeón lakói [...] békét kötöttek Izráellel, és így közöttük laknak. Ekkor nagyon megijedt, hiszen Gibeón nagy város volt [...]. Erre összegyűlt és felvonult az emóriak öt királya [...] és egész hadseregük. Tábort ütöttek Gibeón alatt, és megkezdték a harcot ellene. Akkor a gibeóniak ezt az üzenetet küldték Józsue-nak a gilgáli táborba: Ne hagyd cserben a te szolgálodat! [...]

Erre fölvonult Józsue Gilgálból egész hadseregével, valamennyi vitéz harcosával. Az Úr ezt mondta Józsue-nak: Ne félj tőlük, mert a kezedbe adom őket! Senki sem állhat meg közülük előtted. Józsue váratlanul rájuk tört, miután egész éjszaka menetelt Gilgálból. Az Úr megzavarta az ellenséget Izráel előtt, úgyhogy Izráel nagy vereséget mért rájuk [...].

Azon a napon, amikor kiszolgáltatta az Úr Izráel fiainak az emóriákat, beszélt Józsue az Úrral, majd ezt mondta Izráel előtt: Nap, maradj vesztég Gibeónban, te is, Hold, az Ajjálón-völgyben! És vesztég maradt a nap, megállott a hold is, míg kitöltötte bosszúját ellenségein a nép. [...] Megállt a nap az ég közepén, nem sietett lenyugodni majdnem egy teljes napig. Nem volt ilyen nap sem azelőtt, sem azután, hogy emberi szóra így hallgatott volna az Úr, mert az Úr harcolt Izráelért. Azután visszatért Józsue egész Izráellel a gilgáli táborba. [...]

Akkor ezt mondta Józsue: Bontsátok ki a barlang száját, és hozzátok ide hozzám azt az öt királyt a barlangból! Így cselekedtek. Odavitték hozzá a barlangból azt az öt királyt: Jeruzsálem királyát, Hebrón királyát, Jarmút királyát, Lákis királyát és Eglón királyát. Miután odavitték ezeket a királyokat Józsue-hoz, magához hívatta Józsue az izráeli férfiakat mind, és azt mondta a harcosok vezéreinek, akik vele jártak: Jöjjetek ide, tegyétek lábukat ezeknek a királyoknak a nyakára! Azok odamentek, és rátették lábukat azok nyakára. Ekkor azt mondta nekik Józsue: Ne féljete, és ne rettegjete, legyetek erősek és bátrak! Mert így bánik el az Úr minden ellenségetekkel, akikkel harcolni fogtok.”

A történet folytatása, hogy az újdonsült szövetségest a szomszédos királyok megtámadták. A támadás kétféleképpen végződhetett volna. Jelentős királyságok voltak ezek, így valószínűbb volt, hogy a királyok együtt legyőzik Izráelt. Azonban a kevésbé valószínű kimenetel valósult meg végül: Izráel egy újabb zseniális hadi csellel túljárt az ellenség eszén. Itt is szólt az Úr igéje Józsue-hoz, azonban itt más is történt, az eddigi csodákhoz nem fogható: az égitestek megálltak, az a nap 48 óráig tartott.

Józsue döntése, hogy váratlanul üssön rajta az ellenségen, bevált. A királyságok hadait szétzilálta a gyors roham. Nem volt felderítő, aki ilyen távolságból előre tudta volna jelezni az ellenséget.

Azonban az egész éjjel menetelő Izráel számára a harc nem esett olyan könnyedén, mint a kipihent ellenfélnek. Elcsigázott harcosok, kiterjedt, köves, sziklás terület. Az öt ellenséges haderő pedig idővel szétszóródhatott a környéken, fel kellett őket kutatni. Az éjszaka pedig a lassan visszaszoruló ellenség számára kapóra jött volna, mert így elmenekülhettek volna a sötétség leple alatt. Ekkor szólt közbe az Úr, a maratoni nappal. „Nem volt ilyen nap sem azelőtt, sem azután, hogy emberi szóra így hallgatott volna az Úr...” Józsué és népe minden eddiginél nagyobb csodának lett részesévé.

A szentíró ezt a küzdelmet tekinti a legjelentősebb győzelemnek, az öt királyt ugyanis egyszerre legyőzve az ország jelentős része került Izráel felügyelete alá. Stratégiai szempontból sorsdöntő ütközet volt ez, melyet Isten meghökkenítő csodája méginkább kiemel.

Az ilyen nagy győzelmek azok, melyek az embert igazán megerősítik. Hosszú távon is támpontot jelent az a tény, hogy Isten népe mellé állt a harcban.

Az idézett szövegből kimaradt részletek viszont a háborúnak olyan részletét mutatják meg, melyek a számunkra talán visszatetszőek lehetnek: legyőzött, magukat megadó királyok kivégzése, tetemük meggyalázása. Hosszú felsorolás követi ezeket az eseményeket, a további katonai sikerekkel és vérengzéssel. Mindezeket pedig még az Istentől kapott feladat sem homályosíthatja el.

Hálaadásra ad okot, hogy Krisztus érkezésével olyan korszak jött el Isten népe életében, mely már végre nem a vérengzésről, hanem a kegyelemről és igazságról szólhatott. Mindennek azonban ára volt: ahogy a súlyos bűnnel terhelt népeket Isten harcosai kiirtották, úgy kellett Isten Fiának is ártatlanul meghalnia a kereszten.

Április 18.

11. fejezet

1-9. vers (részlet) „.... a királyok összefogtak, és amikor megérkeztek, közösen ütöttek táborát a Méróm vizénél, hogy harcoljanak Izráel ellen. Akkor ezt mondta az Úr Józsuének: Ne félj tőlük, mert holnap ilyenkor Izráelnek adom mindnyájukat halálra sebezve. Vágasd át lovaik inát, és gyűjtsd fel harci kocsijaikat! Józsué váratlanul rájuk tört egész hadseregével a Méróm vizénél, és megrohanta őket. Az Úr pedig Izráel kezébe adta őket. Megverték és üldözték őket Szidón-Rabbáig és Miszrefót-Majimig és a Micpe-völgyig kelet felé. Megverték őket, senkit sem hagytak elmenekülni. Úgy tett velük Józsué, ahogyan meghagyta neki az Úr: Lovaik inát átvágatta, harci kocsijaikat pedig fölgyújtotta.”

Újból ellenség szövetkezik Izráel legyőzésére. Ezúttal az északi királyok támadását olvassuk. Józsué pedig újból gyors támadást intéz ellenük is, mellyel újfent győzelmet arat. Az északiak harcmódora hasonlított az egyiptomiakéhoz. Gyorsaság, taktikai pozícióváltások, harci kocsikról nyilazó hirtelen letámadás. Józsué ezeket az eszközöket, az ókori harcászat csúcsát, a harci kocsikat teszi harcképtelenné.

Isten parancsa a harci kocsik megsemmisítésére annak szól, hogy Izráel ne hagyja átvegye az ellenség harcmódorát, fel ne használhassák a harci kocsikat a saját harcukban. Ne hasonlítsanak semmiben a kánaániakra, az idegenek szokásait és eszközeit ne vegyék át. Mindez újfent annak a korszaknak szól, amikor Izráel a környező népekhez kezdett hasonlítani, bálványait kezdtek átvenni, veszélyeztetve az Atyák Istenébe vetett hitet.

A harci kocsik az erő jelképeinek számítottak, használatuk a fejlett katonaságra volt jellemző. Elpusztításuk egyúttal azt is kifejezte, hogy Izráel számára nem a harcászati eszközök jelentik a győzelem reményét, hanem maga az Úr, aki őket vezeti; ellentétben a szomszédos népekkel, akik ezekben az eszközökben és a lovakban bíztak, ezektől remélték a sikert. Persze Izráel történelmében újból és újból visszatér ez a fajta hitvallás, különösképpen a prófétáknál, amikor királyaik többször is egyiptomi mintára szervezik újjá hadseregüket.

10-23. vers (részletek) „... Ahogyan az Úr megparancsolta szolgájának, Mózesnek, úgy parancsolta meg Mózes Józsuénak, és úgy cselekedett Józsué. Semmiben sem tért el attól, amit az Úr Mózesnek parancsolt. Így foglalta el Józsué azt az egész országot [...]. Egyetlen város sem köthetett békét Izráel fiaival, csak a Gibeónban lakó hivvieket. Mindent harcban foglaltak el. Mert az Úr megkeményítette a szívüket, hogy harcoljanak Izráel ellen. Ezért Izráel kiirtotta őket, nem volt irgalom számukra, hanem kipusztították őket, ahogyan az Úr megparancsolta Mózesnek. [...] Józsué pedig átadta azt örökségül Izráelnek, mindegyik törzsnek a maga részét. És béke lett az országban a háború után.”

A szentíró kiegészíti az előzőeket. Bár Isten közvetlen parancsa volt az ellenség megsemmisítése, mindazonáltal az Úr nem bízott semmit a véletlenre. A leírás szerint csak a Gibeóniak ajánlottak Izráelnek szövetséget, senki más nem. „Az Úr megkeményítette a szívüket.” – azaz elhatározásukat megerősítette Izráellel szemben. Isten úgy cselekedett ezekkel a népekkel, hogy Izráel még véletlenül se eshessen kísértésbe az ellenség kincseit, vagy asszonyait látva. Mindvégig szilárd parancsként látjuk az elkülönülést.

Némiképp árnyalja mindezt a történelmi tapasztalat, hogy Izráel ezek után már inkább járt az idegenek után, mint saját Istene után. A Bírák könyve mutatja be, miként tértek le nemzedékenként arról az útról, melyet Józsué kijelölt a nép számára. És ahányszor letértek, Isten az ígétét beteljesítve átokkal súlytotta a népet. Józsué könyve a szerzők szerinti ideális életformát tárja olvasói elé: nincs szövetség, nincs barátság az idegenekkel, és így lehet béke az országban. Persze huzamosabban ez aztán sosem valósulhatott meg.

Április 19.

12. fejezet (részletek)

„Ezek voltak az ország királyai, akiket Izráel fiai megverték, földjüket pedig birtokba vették [...] Összesen harmincegy király.”

Ebben a fejezetben hosszú felsorolását olvashatjuk a legyőzötteknek. Mintha csak valamiféle trófea gyűjtemény volna. De nem az.

Az utókor már pontosan értette, mit jelent ez a lista. Mindenhol ott szerepel a király neve mellett a terület, mely felett uralkodott. Mintha csak a Nagy-Magyarország korábbi határait olvasnánk: Fiumétól Sepsiszentgyörgyig, a Szerémségtől a Lengyel határig. Ha az ember gondolatban összeveti mindezt a jelennel, keserű tapasztalat, hogy ami akkor még az ország közepének számított, ma annyi maradt meg belőle.

Mindezt Józsué könyve Isten áldásaként tárja olvasói elé. Akkor még, amikor a nép Isten akaratát követte... Józsué élete és a nevével fémjelzett korszak jelentette Izráel életében az egyik „virágzó” időszakot, mely minden hozzá hasonló korrallal együtt egybeforrt az Isten iránti engedelmisséggel.

Egyúttal ez a felsorolás azt is jelentette, hogy a király és a város legyőzésével Izráel azok isteneit is legyőzte. Mintha csak Izráel Istene meghódította volna a istenségek területét. Azzal, hogy egész városok semmisültek meg, a szent helyek és áldozóhalmok is megszűntek, hogy helyébe az Izráel számára egyetlen elfogadható Isten kerülhessen. Kánaán földje immár nem pogányok lakta hely, hanem Izráel otthona. Legalábbis néhány évtizeden át.

Április 20.

13. fejezet (részletek)

„Amikor Józsué élemedett korú öregember lett, ezt mondta neki az Úr: Te élemedett korú öregember lettél, pedig még igen sok terület maradt az országban, amit birtokba kell venni. [...] Oszd csak ki sorsvetéssel Izráelnek örökségül, ahogyan megparancsoltam neked! Most azért oszd fel ezt a földet örökségül a kilenc törzs és Manassé fél törzse között! [...] Csak Lévi törzsének nem adott örökséget: ő Izráel Istenének, az Úrnak tűzáldozatait kapta örökségül, ahogyan megígérte neki. [...] Lévi törzsének azonban nem adott Mózes örökséget. Maga az Úr, Izráel Istene az ő örökségük, ahogyan megígérte nekik.”

Józsué könyvének második fele az ország területeinek felosztásáról szól és Józsué intelmeiről. Itt már nem olvasunk harcokról, csak helységnevekről, törzsekről és családokról. Mégis úgy tűnik, hogy a hosszú hadjárat végén egy még hosszabb korszakot foglal össze Józsué könyve: a letelepedés és a helyválasztás időszakát. A törzsek újból felépítik a lerombolt városokat, az idegen népekkel, különösképpen a legyőzöttekkel kezdenek kapcsolatokat létesíteni. És ahogy telik az idő, Izráel számára egyre nagyobb kísértéssé válik a beolvadás.

Van azonban egy törzs, mely kilóg a sorból. Lévi törzse, mely nem kapott örökséget. A szentíró szűkszavúan fogalmaz. Amikor ugyanis írásba foglalták mindezeket, már adott volt, hogy Lévi törzse Istennek szentelt papi nemzettség. Ennek magyarázatát tartalmazza a leírás, a különböző törzsi területek között, ahol éppen a „léviták” városai voltak találhatóak.

Két magyarázattal is szolgál a szöveg arra nézve, hogy Lévi törzse miért nem kapott földterületet. Először az Úr tűzáldozatait említi, majd magát az Urat, mint örökséget. Ennek magyarázata, hogy a Léviták megélhetését egész Izráel biztosította, feltéve, ha a pogány kultuszok nem csábították magukhoz a népet, netán nem volt aszály az országban. A léviták kiszolgáltatottságára adott válasz pedig az, hogy maga az Úr az ő örökségük.

Életmódjuk hasonlított az ősatyák korára, akik még saját föld nélkül, bizonytalan egzisztenciával rendelkeztek, magukat és családjukat állattenyésztésből tartották fenn. Mégis ezt a korszakot tartja a Szentírás számos szerzője az ideális időszaknak, a tiszta kornak, amikor még nem mérgezte meg a hitet a letelepedett életmód és az idegen népek nem voltak hatással rájuk. Így ahogy az ősatyák még teljes létükkel Istenéi voltak, úgy volt ez Lévi törzse esetében is.

Április 21.

14. fejezet (részletek)

„Ez lett Izráel fiainak az öröksége Kánaán földjén. [...] Úgy jártak el Izráel fiai, és úgy osztották fel a földet, ahogyan Mózesnek megparancsolta az Úr.

Júda fiai Gilgálban Józsué elé járultak, és a kenizsi Káléb, Jefunne fia ezt mondta neki: Te tudod, hogy mit mondott az Úr Mózesnek, az Isten emberének rólam és rólad Kádés-Barneában. Negyvenéves voltam, amikor elküldött engem Mózes, az Úr szolgálja Kádés-Barneából kikémlelni ezt az országot, és én megbízható híreket hoztam neki.

Társaim, akik velem jöttek, megrémítették a nép szívét; én azonban hűségesen követtem Istenemet, az Urat. Azon a napon megesküdött Mózes: Bizony, a te örökséged lesz és a te fiaidé mindörökké az a föld, amelyet bejártál, mivel hűségesen követted Istenemet, az Urat. Mostanáig megőrizte életemet az Úr, ahogy megígérte. Negyvenöt éve annak, hogy ezt az ígéretet tette az Úr Mózesnek, amikor a pusztát járta Izráel. Most, éppen ma vagyok nyolcvanöt esztendő. Még ma is olyan erős vagyok, mint amikor Mózes elküldött engem. Amilyen erőm volt akkor, olyan az erőm most is: harcba vonulok, és visszatérek. Most azért add nekem azt a hegyvidéket, amelyet megígért az Úr azon a napon, hiszen te is hallottad akkor, hogy anákiak vannak ott és nagy, erődített városok. Talán velem lesz az Úr, és kiűzöm őket, ahogyan megígérte az Úr. Józsué megáldotta őt, és örökségül adta Hebrónt Kálébnak, Jefunne fiának. Azért lett hát Hebrón a kenizsi Kálébnak, Jefunne fiának az öröksége mind a mai napig, mert hűségesen követte az Urat, Izráel Istenét. Hebrón neve azelőtt Kirjat-Arba volt. Arba volt a legnagyobb ember az anákiak között. És béke lett az országban a háború után.”

Káléb öröksége nevéhez („ugató”, vagy „kutya”) és származásához hűen Hebrón, és az attól Délre fekvő terület. Nem véletlen, hogy a „kálébitáknak” jutott ez a terület, akiknek ősei vélhetően nem izraeliták voltak. A Negeb sivatag északi pereme ez, igen ritkán lakott terület lehetett ekkor. Vízforrás, bevethető földterület tekintetében is szűkében volt. Minden szempontból Kánaán földjének legbarátságatlanabb területének tekinthetjük. Ráadásul a 14. fejezet tanúsága alapján rendkívül jól védett városok voltak a területen, melyeket a letelepedő törzseknek mindenképpen el kellett foglalni a túlélés érdekében. A városok ugyanis olyan központi jelentőséggel bírtak, aminek birtoklása hiányában aligha volt lehetséges megtartani a területet.

Április 22.

15. fejezet (részlet)

„Kálébnak, Jefunne fiának is Júda fiai között adtak birtokrészt, ahogyan az Úr megparancsolta Józsuénak: Kirjat-Arbát, Anák apjának városát, azaz Hebrónt. Káléb kiűzte onnan Anák három fiát: Sésajt, Ahimant és Talmajt, Anák leszármazottait. Innen felvonult Debír lakói ellen. Debír neve azelőtt Kirjat-Széfer volt. Akkor ezt mondta Káléb: Aki megveri és elfoglalja Kirjat-Széfert, annak adom a lányomat, Akszát feleségül. Otniél, Káléb öccsének, Kenaznak a fia foglalta el azt, így neki adta a lányát, Akszát feleségül. Amikor az asszony hozzáment, a férje rábeszélte, hogy kérjen mezőt az apjától. Amikor leszállt a számról, Káléb megkérdezte tőle: Mi járatban vagy? Az asszony ezt felelte neki: Ajándékozz meg engem! Ha a Délvidékre adtál férjhez, akkor adj nekem forrásokat is! Káléb pedig neki adta a Felső-forrásokat és az Alsó-forrásokat.”

Az igeszakaszban három személyt látunk. Kálébet, aki idegen származású volt. Csak idős korára kaphatta meg az Istentől megígért örökségét. Otniél, Káléb unokaöccsét, aki tehetséges katonaként elfoglalja az erős Kirjat-Széfer városát, ezzel megszerezve a család fő lányának kezét. Végül pedig Akszát, akit apja egy sikeres ostrom végén férjhez adott.

Olykor a szövegben fellelhető tartalommal szemben nagyobb jelentősége van annak, amit a szöveg nem mond el. Káléb felvonult a város ellen, ostrom alá vonta azt. Ebből a helyzetből azonban a város bevételét Otniélnek ajánlja fel. Nem tudjuk, Káléb miért nem maga kezdte el ostromolni az említett erődítményt. Nem derül ki a szövegből az sem, Otniél milyen haderővel rendelkezett, kik segítségével, hogyan vette be a várost. Mivel nem találunk még utalást sem a hadi cselekmény körülményeire, arra a következtetésre juthatunk, hogy a szakasz jelentősége szempontjából nincs szükség ennek ismeretére.

Ez alapján ugyanis itt nem a mód a fontos, ahogyan a várost elfoglalták. Itt a személyek, és a köztük történt interakció a lényeges. Ezek alapján a szövegből kiindulva három megállapítást tehetünk:

(1.) Káléb nagyvonalú felajánlást tesz, melyet be is tart. (2.) A házassági ajánlat feltétele kiemelkedő tehetséget kíván. (3.) Káléb a felajánlással nem csupán jutalmaz, hanem egyúttal hűsége is kötelez.

Az ilyesfajta házassági ajánlatok egyébként nem ismeretlenek a korban. A Bibliából is ismerünk hasonlót, amikor Saúl Dávidnak ajánlja cserébe lányát, ha ő vitéze lesz. A három főszereplő személyét pedig jól jellemzi a leírás, melyben jól elvégzett feladatot, megtartott ígéreteket, megkötött házassági szerződést látunk, a gyarapodás ígéretével. Otniél pedig az elfoglalt város jutalmaként kapott házassági ajánlat mellé földterületet is várt. Bebizonyította, ahogy képes volt elfoglalni egy jól védett várost, úgy lesz jó gazdája is a földterületnek, és az azon élő népnek. Mivel később ő lett Izrael első bírója, így vélhetően határozott, vezető egyéniséggel rendelkezett.

De Otniél katonaemberként gondolkozott. Nem látta, mire lesz szüksége családjának a jövőben. Azonban volt egy felesége, aki egészen másképpen gondolkozott minderről. Ő nem katonai észjárással, hanem gazdálkodásból vett jártassággal cselekedett. Aksza átlátta lehetőségeit, így látjuk kérését is, melyben rögtön Káléb áldását kéri el. Tudta ugyanis, hogy víz hiányában sosem lesz áldás a földjén, melyet kérne atyjától. Ráadásul a feleség megnyilatkozásából kitűnik, hogy mezőket nem is említt. Vélhetően a forrásokhoz földterületek is tartoztak. Nem tudjuk, mely forrásokról van szó, sem a területek nagyságát. Csupán a terület fekvése biztos: a Nekeb sivatag északi részéről van szó.

Aksza szavai egyszerre tolmácsolták Otniél kérését, valamint annak megokolását: művelés alá szeretnék vonni az eddig elhagyatott területet. Így a két megnyerő alkatú férfi mellett egy tehetséges női alakot is felfedezhetünk ebben a néhány verses szakaszban. Valakit, aki jól mérte fel családjá kötelekeit, apja gondolatmenetét, így hozva férjének, közös jövőjüknek lehetőséget a fennmaradásra.

Jól mutatja ez a rövid szakasz, mit jelent egy olyan közösségben tevékenykedni, mely teret enged az egyéni attitűdöknek. Láttunk egy nagyvonalú, szavatartó embert Káléb személyében, aki a tehetséget jutalmazta. Egy sikeres katonát, aki jól ismerte fel felesége erényeit, ezzel megmutatva a család (törzs) iránt való bizalmát is. Végül egy pozitív női személyt (Aksza), aki gondoskodott a családjá jövőjéről is. Ebből a történetből ismerhetjük meg Józsué utódját, a Bírák könyvének első vezérét.

Április 23-26.

16-19. fejezet (részletek)

„Így kapták meg örökségüket József fiai, Manassé és Efraim. [...] De József fiai így beszéltek Józsuéval: Miért csak egy sorsvetésnyi örökséget és egy kimért részt adtál nekünk? Hiszen nagy a mi népünk, mert mindeddig megáldott bennünket az Úr. Józsué azt felelte nekik: Ha olyan nagy a ti népetek, menjetek föl az erdőségbe, és irtsatok abból magatoknak a perizziek és a refáiak földjén, ha szűk nektek Efraim hegyvidéke! Erre azt mondták József fiai: Ez a hegyvidék nem elég nekünk, viszont a síkságon lakó kánaániaknak mind vas harci kocsijaik vannak: Bét-Seánban és falvaiban is, meg Jezréel síkságán is. Józsué azonban azt felelte József házának, Efraimnak és Manassénak: Nagy a ti népetek, és az erőtök is nagy!

Nemcsak ez az egy kisorsolt rész jut tehát majd nektek, hanem egy egész hegyvidék lesz majd a tiétek! Ahol erdőség van, irsátok ki, és így a tiétek lesz az egész. Ki fogjátok űzni a kánaániakat, még ha vas harci kocsijaik vannak, és erősek is.

Izráel fiainak egész közössége összegyűlt Sílóban. Ott helyezték el a kijelentés sátrát, miután meghódolt előttük az ország. Izráel fiai között ekkor még hátra volt hét olyan törzs, amelyeknek nem osztották ki az örökségét. Akkor ezt mondta Józsue Izráel fiainak: Meddig késtek még? Miért nem mentek el, és veszitek birtokba azt a földet, amelyet nektek adott atyáitok Istene, az Úr? Hozzatok ide törzsenként három férfit, hogy elküldjem őket. Induljanak el, járják be az országot, készítsenek róla leírást örökségüknek megfelelően, majd jöjjenek vissza hozzám. Azután osszátok fel magatok között hét részre! [...]

El is indultak azok a férfiak, és elmentek. Amikor útra keltek, megparancsolta nekik Józsue, hogy készítsenek leírást az országról. Ezt mondta: Menjetek el, járjátok be az országot, és készítsetek róla leírást! Azután térjete vissza hozzám, és én kisorsolom köztetek itt, Sílóban, az Úr színe előtt. Elmentek tehát a férfiak, bejárták az országot, és egy könyvben leírást készítettek a városokról a hét birtokrész szerint, azután visszamentek Józsuehoz a sílói táborba. Józsue pedig sorsot vetett nekik Sílóban, az Úr színe előtt, és szétosztotta ott Józsue az országot Izráel fiai között, elkészített felosztásuk szerint. [...]

Amikor befejezték az örökség szétosztását az ország területén, akkor örökséget adtak Izráel fiai maguk között Józsue-nak, Nún fiának is. Az Úr parancsa szerint azt a várost adták neki, amelyet kért: Timnat-Szerahot, Efraim hegyvidékén. Felépítette a várost, és abban lakott. Ezeket a területeket osztotta ki örökségül Eleázár pap meg Józsue, Nún fia és az izráeli törzsek családfői sorsvetéssel Sílóban, az Úr színe előtt, a kijelentés sátrának a bejáratánál. Így végezték el az ország felosztását.

Több fejezet tartalmazza az ország többi részének felosztását. Különös olvasmány lehetett mindez az utókor számára, akik már nem tizenkét törzsből éltek, sokkal inkább csak kettőben. Amikor ugyanis írásba foglalták mindezeket, a kiválasztott nép már két királyságban élt. Mégis azt látjuk, hogy a későbbi nemzedékek visszaemlékeztek elődeikre, származásukra. Még Jézus korában is ki-ki számon tartotta, melyik törzsből származott, a nemzettségtáblázat mely ágán.

Ennek azonban nem feltétlen az volt a jelentősége, hogy az embert beazonosíthassák. Izraelben ugyanis minden törzsnek megvolt a maga hagyományos területe, mely 50 évenként minden adás-vétel ellenére visszaszállt az eredeti helyére, ahová Józsue és Eleázár kisorsolta. Ennyire ragaszkodtak a Józsue-tól származtatott felosztáshoz és rendhez.

Persze mindez inkább csak jelképesen valósult meg. Rögtön a bírák korában látunk egy törzset, mely szinte teljesen elpusztult, de aztán az évszázadok alatt sorra szűntek meg, olvadtak be máshová a különböző törzsek. Mégis a fogság idejéig még valóban erre a felosztásra törekedtek, kisebb-nagyobb eltérésekkel. A fogság idején azonban az ellenséges hatalmak átirták a törzsi területek térképét.

Habár úgy tűnhet, hogy mindez csupán a honfoglalás után zajlott le, valójában a különböző törzsek csak évszázadok alatt tudták elfoglalni területeiket. Bőven Józsue halála után valósult csak meg mindaz, amit már ekkor rögzítettek. A szöveg maga is tanúskodik emellett, amikor olyan megjegyzéseket találunk, hogy „nem tudták kiűzni őket”, vagy hogy „így van ez a mai napig”. Ráadásul a felsorolásban találunk olyan területeket is, melyeket csak Dávid foglalt el.

És így bár első olvasatra nehéznek és zavarosnak tűnik a leírás, végül a történetek mégiscsak egy üzenetté állnak össze: az ígéret beteljesült, az ország lassanként tényleg Izráel népe öröksége lett. Józsue törekvése, hogy a népet, melyet Mózes által kihozott az Úr Egyiptomból, új otthonában élhessen, az Úr sikerrel koronázta. És dacára az utókor mérhetetlen bűnének, Izráel mégiscsak Isten áldásainak hordozójává lett.

Április 27.

20. fejezet (részletek)

„Ezután így szólt az Úr Józsuehoz: Mondd meg Izráel fiainak: Jelöljétek ki a menedékvárosokat, amelyekről Mózes által beszéltem nektek; hadd meneküljön oda a gyilkos, aki nem szándékosan, hanem akaratán kívül ölt meg valakit. Szolgáljanak azok nektek menedékül a vérbosszuló elől. [...] Ezek lettek a kijelölt városok Izráel fiai és a közöttük tartózkodó jövevények számára, hogy oda menekülhessen mindenki, aki nem szándékosan öl meg valakit, és ne haljon meg a bosszúálló kezétől, amíg a közösség elé nem áll.”

Isten kiválasztott népe. Ez a megnevezés nem csupán méltóságjelző. Ennek a népnek másképp kell élnie, másképp kell döntenie, mint az idegenek. Miről is mutatkozik meg az, ha valaki Istenhez tartozik? Arról, hogy kiáll az igazság mellett. Senkit sem ölhetnek meg jogos ítélet nélkül. Ha mégis megtörténik, az nem csupán a gyilkos szégyene, hanem az egész népé.

Ezért országszerte menedékvárosokat jelöltek ki azok számára, akiket vértlen gyilkosságért üldöztek. Ma talán furcsán hangzik mindez, de egy olyan korban, amikor nem voltak még biztonsági előírások, egy olyan területen, ahol nem voltak egész évben zöldellő rétek, leginkább csak kő és (fél)sivatag, könnyen megtörténhetett, hogy valaki baleset áldozatává lett. És mi különbözteti meg a vértlen gyilkost attól, aki felindulásból öl? A családtagok számára semmi. Ezért volt szükség városokra, ahol az igazságszolgáltatás megvalósulhatott, a korban megszokott törvénykezéssel, tanúk szava szerint.

Április 28.

21. fejezet

„Azután odamentek a léviták családfői Eleázár paphoz és Józsuehoz, Nún fiához meg az izráeli törzsek családfőihez, és így szóltak hozzájuk Sílóban, Kánaán földjén: Az Úr megparancsolta Mózes által, hogy adjatok nekünk városokat lakóhelyül és azokhoz legelőket az állatainknak. Izráel fiai ezért az Úr parancsa szerint a lévitáknak adták ezeket a városokat a maguk örökségéből, a hozzájuk tartozó legelőkkel együtt [...]. A lévitáknak tehát Izráel fiainak birtokaiból összesen negyvennyolc város jutott [...].

Így adta oda az Úr Izráelnek az egész országot, amelyről megesküdött, hogy atyáiknak adja. Birtokba is vették, és letelepedtek benne. Nyugalmat is adott nekik az Úr mindenfelől, pontosan úgy, ahogyan megesküdött erre atyáiknak. Ellenségeik közül senki sem tudott megállni velük szemben: minden ellenségüket kezükbe adta az Úr. Egyetlen szó sem veszett el azokból az ígéretekből, amelyeket az Úr Izráel házána tett, mind beteljesedett.”

Lévi törzse Mózesztől (aki szintén ebből a törzsből származott) kapta kiváltságát, hogy papi szolgálatot lásson el. A történet, mely ennek magyarázatául szolgál, a 2Móz 32,25-28-ban olvasható.

Izrael későbbi életében a lévita papság biztosította a szentélyek kultuszát. De voltak a többi törzsből származó papok is, akik nem szentélyekhez kötődtek, hanem népük, törzsük kötelékében szolgáltak. Sőt, a lévita papságból is sokan szolgáltak a nép között, vagy a számukra kialakított városokban.

Jóllehet, ebben az időszakban minden törzsből szentelhettek papokat, a királyság korára már inkább a lévita papság volt az egyeduralkodó. Ekkora alakultak ki a pappá szentelés részletes aktusa, a papi ruházat szabályai, melyek csak fokozatosan váltak kizárólagossá.

Az ok, amiért Izraelben ilyen kaotikus a papság szerepe, az, hogy a pappá szentelés sokáig nem volt szigorú feltételekhez kötve, bárki lehetett pap. Ahogy azonban telt az idő, a törvények gyarapodásával és a jeruzsálemi szentély (a várost csak Dávid foglalta el, majd a templomot Salamon építette fel) tekintélyével a lévita papság igazán megerősödhetett. Onnantól kezdve a déli országrészben, Jeruzsálemi központtal már kizárólag lévíták voltak a papság tagjai. Az északi országrész ellenben a fogság koráig kaotikus maradt.

A városok, melyekben éltek, nem rendelkeztek földterülettel, de állattartásra szánt legelőkkel igen. Mindez szintén az ősatyák korát idézi, amikor még a törzsek pásztorként éltek.

Április 29.

22. fejezet

1-8. vers „Akkor összehívatta Józsue a rúbenieket, gádiakat és Manassé törzse felét, és ezt mondta nekik: **Megtartottátok mindazt, amit Mózes, az Úr szolgálja nektek megparancsolt, és hallgattatok a szavamra, bármit is parancsoltam nektek. Nem hagytátok el testvéreiteket e hosszú idő alatt mind a mai napig, hanem hűségesen megtartottátok azt a parancsolatot, amelyet az Úr, a ti Istenetek elrendelt. Most már nyugalmat adott Istenetek, az Úr testvéreiteknek, ahogyan megígérte nekik. Azért most menjetek vissza sátraitokba, arra a földre, amelyet nektek adott birtokul Mózes, az Úr szolgálja a Jordánon túl. De nagyon vigyázzatok! Tartsátok meg mindazt a parancsolatot és azt a törvényt, amelyet Mózes, az Úr szolgálja parancsolt meg nektek: Szeressétek az Urat, a ti Isteneteket, és mindenben az ő útjain járjatok; tartsátok meg parancsolatait, ragaszkodjatok hozzá, és őt szolgáljátok teljes szívetekből és teljes lelketekből! Azután megáldotta és elbocsátotta őket Józsue, ők pedig elmentek sátraikba.**

Manassé törzse egyik felének Mózes adott örökséget Básánban. A másik felének pedig Józsue adott testvéreik között a Jordánon innen, a nyugati oldalon. Ezeket is elbocsátotta Józsue a sátraikba, és megáldotta őket. Ezt mondta nekik: Térjete vissza sátraitokba mindazzal, amit megszereztetek: igen sok jószággal, ezüsttel és arannyal, rézzel és vassal meg igen sok ruhával. De osszátok meg testvéreitekkel azt, amit az ellenségeitől zsákmányoltatok!”

Az utolsó három fejezet Józsue utolsó szavait, intelmeit tartalmazza. A szentíró a könyvhöz megszokott módon egyszerű szavakkal tolmácsolja Józsue gondolatait. Először a Jordánon túli törzsekhez szólt.

A folyó és a Sós-tenger (ma Holt-tenger) természetes határt jelentett a törzsek között, mely nem csekély veszélyt jelentett a nagyközösség egységére. Már a folyón való átkelés sem volt veszélytelen az év bizonyos időszakaiban. Továbbá a Jordánt általában nem szelték át a kereskedői útvonalak, (értelemszerűen nehéz lett volna megrakott tevével átkelni rajta) ezért a Jordánon túl másokkal üzleteltek, másképp éltek és gondolkoztak. Leginkább ebben a Rúbeniek voltak veszélyben, ezért őket említi először Józsue, Dél felől haladva Észak irányába.

Manassé törzsét másfajta veszély fenyegette. Ők a legjobb földeket kapták. Közel Jebúszhoz, a kánaáni legfőbb városhoz. Ráadásul a zsákmányuk sem volt csekély. Ezért intette őket Józsué, nehogy megtartsák mindezt maguknak.

Itt valószínűleg szintén az utókor tapasztalatának szól ez a leírás, amikor már látták, hogy Rúben és Gád távol került az Úrtól, és hogy Manassé volt a leginkább bálványimádó terület Jeruzsálem elfoglalásáig. Józsué intelmei nekik szóltak.

9-34. vers (részletek) „Akkor megfordultak, és eltávoztak Rúben fiai, Gád fiai és Manassé törzsének fele Izráel fiaitól a Kánaán földjén levő Sílóból, elmentek Gileád földjére, arra a földre, amelyet birtokba vettek az Úrnak Mózes által adott parancsa szerint. Amikor Gelilótba értek, amely még Kánaán földjén, a Jordán mellett van, oltárt építettek ott, a Jordán mellett Rúben fiai, Gád fiai és Manassé törzsének a fele, egy feltűnően nagy oltárt. Izráel fiai azonban meghallották, hogy oltárt építettek Rúben fiai, Gád fiai és a Manassé törzsének a fele Kánaán földjének a határán, a Jordán mellett, Gelilótnál, az izráeli oldalon. Amikor ezt Izráel fiai meghallották, összegyűlt Izráel fiainak egész közössége Sílóban, hogy hadat indítsanak ellenük.

Ekkor Izráel fiai elküldték [...] Fineást, Eleázár pap fiát, és vele együtt tíz fejedelmet; [...] így beszéltek hozzájuk: Ezt üzeni az Úr egész közössége: Micsoda hűtlenséget követtetek el Izráel Istene ellen, hogy máris elfordultatok az Úrtól? Ti most az Úr ellen lázadtatok azzal, hogy oltárt építettetek magatoknak! Nem elég, hogy Peór miatt bűnbe estünk, amelyből még máig sem tisztultunk meg, és amely miatt csapás érte az Úr közösségét? Ti pedig máris elfordultatok az Úrtól? [...]

Ekkor megszólaltak Rúben fiai, Gád fiai és Manassé törzsének a fele, és így szóltak Izráel nemzetségfőjéhez: Tudja az Úr, az erős Isten, az Úr, az erős Isten, és tudja meg Izráel is, hogy lázadás vagy az Úr elleni hűtlenség-e ez! Ha igen, úgy ne segítsen meg bennünket ezen a napon! Maga az Úr vizsgálja meg, hogy azért építettünk-e oltárt, hogy elforduljunk az Úrtól, és égőáldozatot meg ételáldozatot készítsünk vagy békeáldozatot mutassunk be rajta! Sőt inkább azért csináltuk ezt, mert attól tartunk, hogy holnap ezt mondják a ti fiaitok a mi fiainknak: Mit akartok ti az Úrtól, Izráel Istenétől? Hiszen a Jordánt határrá tette az Úr köztünk és köztetek, Rúben fiai és Gád fiai; nincs nektek közöttök az Úrhoz! Így a ti fiaitok lesznek az okai annak, ha a mi fiaink nem félik majd az Urat. [...] Amikor meghallotta Fineás pap és a közösség fejedelmei, Izráel nemzetségfőjé, akik vele voltak, azokat a szavakat, amelyeket Rúben fiai, Gád fiai és Manassé fiai mondtak, tetszett nekik. Fineás, Eleázár pap fia ezért azt mondta Rúben fiainak, Gád fiainak és Manassé fiainak: Most már tudjuk, hogy köztünk van az Úr, mert nem követtetek el ezzel hűtlenséget az Úr ellen. Így hát megmentettétek Izráel fiait az Úr kezétől! Ezután Fineás, Eleázár pap fia és a fejedelmek visszatértek Rúben fiaitól és Gád fiaitól, Gileád földjéről Kánaán földjére Izráel fiainak, és jelentették nekik a dolgot. Tetszett ez a dolog Izráel fiainak is, ezért áldották Istent Izráel fiai. Nem gondoltak többé arra, hogy hadat indítsanak ellenük, és elpusztítsák azt a földet, ahol Rúben fiai és Gád fiai laktak. Az oltárt pedig így nevezték Rúben fiai és Gád fiai: Ez a tanú közöttünk, hogy az Úr az Isten!”

Első olvasatra itt egy félreértést látunk. A Jordán egyik partján mást gondoltak, mint a másik partján, és nem volt közöttük operatív kapcsolat. Ez azonban csak az első olvasat. Sokkal jelentősebb mindaz, amit a történet kifejez. Hosszú évek keserűségét egy Izráeltől eltávolodott közösség miatt. Talán saját magukat is hibáztatták, talán nem ismerték fel időben, hogy távol kerültek egymástól. Mindenesetre a történet két törzs elszakadását írja le a nagyközségről. És bár a szándék eleinte jó volt, ők sem voltak kevésbé hűségesek az Úrhoz, de ahogy a nemzedékek váltották egymást, a helyzet megváltozott.

Április 30.

23. fejezet

„Hosszú idő telt el azután, hogy az Úr mindenfelől nyugalmat adott Izráelnek ellenségeitől. Józsué is élemedett korú öregember lett. Ekkor összehívta Józsué egész Izráelt, annak véneit, családfőit, bírúit és előljáróit, és ezt mondta nekik: Én már élemedett korú öregember vagyok. Láttátok mindazt, amit Istenetek, az Úr tett értetek ezekkel a népekkel, hiszen Istenetek, az Úr harcolt értetek. Látjátok, kisorsoltam törzseitek között az itt maradt népek birtokát meg azokét a népekét is, amelyeket kiirtottam a Jordántól a Nagy-tengerig napnyugaton. Istenetek, az Úr maga szorítja és űzi ki őket előletek, hogy birtokba vegyétek földjüket, ahogyan megígérte nektek Istenetek, az Úr. Legyetek azért igen erősek; tartsátok meg és teljesítsétek mindazt, ami meg van írva Mózes törvényének könyvében! Ne térjete el attól se jobbra, se balra! Ne keveredjete össze ezekkel a népekkel, amelyek itt maradtak köztetek. Isteneiknek a nevét ne említsétek, ne esküdjete rájuk, ne tiszteljétek és ne imádjátok őket! Ragaszkodjatek viszont Istenetekhez, az Úrhoz, ahogyan a mai napig tettétek! Nagy és erős népeket űzött ki előletek az Úr, és senki sem állhatott meg előttetek mindmáig. Közületek egy elkerget ezret, mert Istenetek, az Úr harcol értetek, ahogyan megígérte nektek. Azért nagyon vigyázzatok magatokra, és szeressétek Isteneteket, az Urat! Mert ha mégis elfordultok tőle, és ha ezeknek a népeknek a maradékaihoz ragaszkodtok, amelyek itt maradtak köztetek, ha összeházasodtok és összekeveredtek velük, ők meg veletek, akkor tudjátok meg, hogy nem űzi ki többé Istenetek, az Úr ezeket a népeket előletek. Sőt, tórré és csapdává lesznek számotokra, oldalatokon ostromra, szemetekben pedig tövisekké, míg ki nem pusztultok erről a jó földről, amelyet Istenetek, az Úr adott nektek. Én most elmegyek azon az úton, amelyen minden ember elmegy. Ismerjétek el teljes szívetekből és teljes lelketekből, hogy egyetlen szó sem veszett el azokból az ígéretek közül, amelyeket megígért nektek Istenetek, az Úr! Mind beteljesedett rajtatok, nem veszett el abból egy szó sem. De ahogyan beteljesedett rajtatok mindaz az ígélet, amelyet Istenetek, az Úr tett nektek, úgy fogja beteljesíteni rajtatok az Úr minden fenyegetését is, amíg ki nem pusztít benneteket erről a jó földről, amelyet nektek adott Istenetek, az Úr. Ha megszegitek Isteneteknek, az Úrnak szövetségét, amelyet ő rendelt nektek, ha elmentek, és más isteneket tiszteltek, és azokat imádjátok, akkor föllángol majd ellenetek az Úr haragja, és hamarosan kipusztultok erről a jó földről, amelyet nektek adott.”

Józsué úgy áll a nép előtt, mint Jákób tizenkét fia előtt (1Móz 49). Legsúlyosabb állítása mégis a jövő realitása: „[a kánaániak] tórré és csapdává lesznek számotokra, oldalatokon ostromra, szemetekben pedig tövisekké...” Évszázadok tapasztalata az élő Istenbe vetett hit legsúlyosabb kihívását fejezi ki a számunkra, mely máig fenyegeti a benne hívőket: az asszimiláció.

Mi különbözteti meg a hívő embert a hitetlentől? Ahogy születünk, gyarapodunk, családot alapítunk, idősödünk, minden embernek közös sorsa. Ugyanaz történik minden emberrel, de mégsem ugyanúgy. A különbséget pedig maga Isten jelenti.

Józsué figyelmezteti népe közösségét, hogy ne mossák el a határokat, ne dobják félre Istent, aki megkülönböztetett szeretettel szereti őket. Figyelmezteti népét, hogy legyen különbség köztük és a kánaániak között. Ennek azonban csak egy módja van, ha tiszteletben tartják az ősi határokat, melyeket Mózes jelölt ki a nép számára. „Ne térjete el...! Ne keveredjete...” Mintha csak Pál apostol szavait olvasnánk: „ne igazodjatek e világhoz” (Rm 12,2) Mert az igazodás azt jelentené, hogy elvetettétek azt, aki parancsolt a számotokra. Az idegenekhez való alkalmazkodás egyúttal az Isten törvényétől (akaratától) való eltérés is. Az idegenekkel kötött szövetség egyúttal az Istennel kötött szövetség felbontása. Ő ugyanis féltőn szerető szövetséges.

Május 1.

24. fejezet (részletek)

„Józsúé összegyűjtötte Izráel minden törzsét Sikembe, egybehívta Izráel véneit, családfőit, bírait és előljáróit. Odaálltak Isten színe elé. Ekkor azt mondta Józsúé az egész népnek: Így szól az Úr, Izráel Istene: A folyamom túl laktak régen atyáitok, Ábrahámnak és Náhórnak az apja, Táré, és más isteneket tisztelték. De kiragadtam atyátokat, Ábrahámot a folyamom túlról, és végigvezettem Kánaán egész földjén. Megszaporítottam utódait: Izsákot adtam neki, Izsáknak pedig Jákóbot és Ézsaut adtam; Ézsauinak a Széir-hegységet adtam birtokul, Jákób és fiai pedig lementek Egyiptomba. Majd elküldtem Mózeszt és Áront, és megvertem Egyiptomot; ezt vittem véghez közöttük. Azután kihoztalak benneteket. Kihoztam atyáitokat Egyiptomból, és eljutottatok a tengerig. Az egyiptomiak azonban harci kocsikkal és lovasokkal üldözték atyáitokat a Vörös-tengerig. Akkor az Úrhoz kiáltottak segítségért, és ő sötétséget bocsátott közétek és az egyiptomiak közé. Rájuk eresztette a tengert, és az elborította őket. A saját szemetekkel láttátok, hogy mit tettem Egyiptommal. Azután a pusztában laktatok hosszú ideig. Majd bevittelek benneteket az emóriai földjére, akik a Jordánon túl laktak. Ők harcba szálltak ellenetek, de én a kezetekbe adtam őket. Birtokba vettétek a földjüket, őket pedig kipusztítottam előletek. [...] Olyan földet adtam nektek, amelyért nem ti fáradoztatok, városokat, amelyeket nem ti építtetek, mégis letelepedtetek bennük, szőlőket és olajfákat, amelyeket nem ti ültettetek, mégis ti esztek róluk. Most azért az Urat féljétek, és őt szolgáljátok hűen és feddhetetlenül! Távolítsátok el azokat az isteneket, amelyeket atyáitok szolgáltak a folyamom túl meg Egyiptomban, és az Urat szolgáljátok! De ha nem tetszik nektek, hogy az Urat szolgáljátok, válasszátok ki még ma, hogy kit akartok szolgálni: akár azokat az isteneket, akiket atyáitok szolgáltak a folyamom túl, akár az emóriai isteneit, akiknek most a földjén laktok. De én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!

Erre így válaszolt a nép: Távol legyen tőlünk, hogy elhagyjuk az Urat, és más isteneket szolgáljunk! Az Úr a mi Istenünk! [...] Akkor Józsúé ezt mondta a népnek: Nem tudjátok ti szolgálni az Urat, mert szent Isten ő, féltőn szerető Isten ő, nem tűri el hitszegéseiteket és vétkeiteket! Ha majd elhagyjátok az Urat, és idegen isteneket szolgáltok, akkor ő újra meg újra csapást hoz rátok, és megsemmisít, ha addig jót is tett veletek. A nép azonban ezt felelte Józsúénak: Nem! Mi az Urat akarjuk szolgálni! Ekkor így szólt Józsúé a néphez: Magatok vagytok a tanúi annak, hogy ti választottátok az Urat, hogy őt szolgáljátok. Ők azt felelték: Tanúi vagyunk. Most azért távolítsátok el az idegen isteneket, amelyek közöttetek vannak, és fordítsátok oda szíveteket az Úrhoz, Izráel Istenéhez! A nép így felelt Józsúénak: Az Urat, a mi Istenünket fogjuk szolgálni, és az ő szavára hallgatunk. Így kötött szövetséget Józsúé azon a napon népe javára, elébe tárva a rendelkezéseket és a törvényeket Sikemben. Azután beírta Józsúé ezeket a dolgokat az Isten törvénykönyvébe. Majd fogott egy nagy követ, és odaállította az alá a cserfa alá, amely az Úr szentélyénél volt. Majd ezt mondta Józsúé az egész népnek: Ez a kő lesz majd a tanú ellenünk, mert ez hallotta az Úrnak minden mondását, amikor beszélt velünk. Ez lesz majd a tanú ellenetek, ha megtagadjátok Isteneteket! Ezután elbocsátotta Józsúé a népet, mindenkit a maga örökségébe. Történt pedig ezek után, hogy meghalt Józsúé, Nún fia, az Úr szolgálója száztíz éves korában. Eltemették örökségének a területén, Timnat-Szerahban, amely Efraim hegyvidékén, a Gaas-hegytől északra van. Izráel pedig az Urat szolgálta Józsúé egész életében meg azoknak a véneknek az idejében, akik túléltek Józsúét, és akik ismerték az Úrnak mindazokat a tetteit, amelyeket véghezvitt Izráelért.”

Isten jósága bizonyítja hatalmát is. Az Isten, aki képes áldást adni, hihetetlen katonai sikereket, gyarapodást, jövőképet (ígéreteket); az az Isten félelmetes ellenség is lehet, ha az ember megszegi hozzá fűzött szövetségét. Súlyos tétje van tehát az Istenhez tartozásnak. Ennek a döntésnek ugyanis az is velejárója, ha az ember végül mégsem tart ki korábbi döntése mellett, annak súlyos következményei vannak.

De mi a sorsa azoknak, akik soha nem is tartoztak hozzá? Ezt a kérdést Józsué már nem teszi fel. Ő csak népével foglalkozik, hogy döntsék el, az Urat akarják-e szolgálni, vagy más isteneket. Pedig Isten pontosan őket küldte azért, hogy a kánaániakat kiűzzék az ígéret földjéről.

Józsué utolsó intelme a megszentelésről szól: „távolítsátok el az idegen isteneket, amelyek közöttetek vannak, és fordítsátok oda szíveteket az Úrhoz”. Ez a legfontosabb, a legsúlyosabb parancs, a szövetség megújításának feltétele. És ez a feltétel semmit sem változott háromezer év távlatában sem. Ezen a feltételen sem Krisztus, sem más nem változtatott. Ahogy az első parancsokat kimondja: „Ne legyen más istened rajtam kívül!” Hangzik ez annak az embernek a szájából, aki hitelesíti is a parancsot, aki egész életében ezt az Urat követte, és akin keresztül Izráel örökségét megkaphatta. Életét, hozzáállását, filozófiáját ezek a szavak jelentik: „én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!”

Az olvasóknak

Feliratkozni a tamaskadar2@gmail.com címre küldött „feliratkozás” tárgyú levéllel lehet.

Kádár Tamás György

lp.